

Po bardzo burzliwej dyskusji głos zabrał ks. Józef Krzywda, Dyrektor Instytutu Prawa Kanonicznego w Krakowie. Dokonał podsumowania sympozjum. W swoim przemówieniu podkreślił wagę zagadnień, jakie były poddawane refleksji naukowej. Fakt, że sędzia diecezjalny ma powierzona przez swojego biskupa władzę sadowniczą, winien mobilizować go, aby jak najlepiej służył on prawdzie. Określenie, gdzie jest prawda należy do zasadniczych zadań sędziego kościelnego. Sędzia więc winien kierować się poczuciem służby, aby ta prawda została wyjawiona.

UT OMNES UNUM SINT TOŻSAMOŚĆ KOŚCIOŁÓW, A EKUMENIZM W ZJEDNOCZONEJ EUROPIE

sprawozdanie
ks. Janusz Giec

W encyklice o działalności ekumenicznej *Ut unum sint* Jan Paweł II naucza, że „współpraca ekumeniczna jest prawdziwą szkołą ekumenizmu, jest czynnym dążeniem do jedności” Współpraca ta nie polega jedynie na działaniach ekumenicznych podejmowanych przez Kościoł powszechny, ale ma być również podejmowana w Kościołach lokalnych.

Sympozjum ekumeniczne na temat: „Tożsamość Kościołów, a ekumenizm w zjednoczonej Europie”, które odbyło się 19 kwietnia 2005 w Arcybiskupim Wyższym Seminarium Duchownym w Szczecinie, było szczególną i cenną formą współpracy ekumenicznej, podejmowanej w naszym Kościele lokalnym. Organizatorami konferencji byli studenci zrzeszeni w Kole Naukowym Studentów Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego oraz Katedra Teologii Dogmatycznej Wydziału Teologicznego US.

Wśród prelegentów znaleźli się zarówno duchowni Kościoła katolickiego, jak również duchowni innych wyznań chrześcijańskich – prawosławnego i ewangelickiego. Wśród zaproszonych gości obecni byli także księża biskupi Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej.

Pierwszy wykład, zatytułowany „Tożsamość Kościołów czy tożsamość Kościoła”, wygłosił ks. prof. US dr hab. Tadeusz Czapiga. Ksiądz Profesor odniósł się do tematu sympozjum, w którym dostrzegł pewien niepokój lub troskę o tożsamość Kościoła w jednoczącej się Europie. Prelegent podkreślał w swoim referacie, że Kościół Chrystusowy przez długi czas trwał w jedności, gdyż rozłam po-

między Wschodem a Zachodem pojawił się dopiero w drugim tysiącleciu. Prelegent odpowiadając na pytanie: Gdzie dzisiaj znajduje się Kościół Chrystusowy?, wyjaśniał, że „Kościół Chrystusowy w pełni znajduje się w Kościele katolickim oraz w innych wspólnotach chrześcijańskich. Kościół Chrystusowy jest w Chrystusie” Mówca ukazywał, że człowiek może osiągnąć zbawienie również poza Kościołem katolickim, w innych Wspólnotach – Kościołach chrześcijańskich, gdyż „Kościół chrześcijański obdarzają łaską i zbawiają. W nich udziela się Chrystus. Pomimo podziałów zewnętrznych, ontologiczna jedność Kościoła trwa w Chrystusie” Ksiądz Tadeusz Czapiga podkreślał również, że działalność ekumeniczna musi być powiązana z ustawicznym nawracaniem się chrześcijan do Chrystusa – Głowy Kościoła oraz z działalnością misyjną.

Drugi wykład, zatytułowany „Otwarty Kościół – misja przez codzienne życie parafii”, wygłosił ks. radca mgr Piotr Gaś, duchowny Kościoła Ewangelicko – Augsburskiego. Prelegent poruszył w swoim wykładzie następujące problemy: 1. „Różne otoczenie diaspory”, 2. „Jednostronność ekumenii”, 3. „Różne połączenia Tradycji Biblijnej i Kościelnej”, 4. „Różne typy otwartości”, 5. „Modlitewna refleksja nad rozumieniem Kościoła”, 6. „Potrzeba rozmowy” Prelegent odwoływał się do swoich doświadczeń duszpasterskich zebranych w ewangelickim Kościele diaspory na Pomorzu Zachodnim, prowadząc duszpasterstwo w kraju, którego ludność w większości jest innej tradycji chrześcijańskiej – rzymskokatolickiej. Mówca odwoływał się również do rzeczywistości, w jakiej znajduje się Kościół Ewangelicko – Augsburski w Niemczech, w landzie Meklemburgia Pomorze Przednie, gdzie jest to największy Kościół chrześcijański. Ksiądz Piotr Gaś wskazywał w swoim referacie na dwa istotne czynniki, które trzeba niejako wypełnić, aby osiągnąć jedność: potrzebę uświadomienia sobie różnic (protestancka idea „jedności w pojednanej różnorodności”) oraz konieczność otwartości Kościołów. Referent zaprezentował trzy możliwe sytuacje: pierwsza z nich - brak otwartości, a nawet pewne zamknięcie, druga – bezwzględna otwartości oraz sytuacja trzecia – skupienie na sobie, tzn. postawa, w której Kościół przyjmuje innych, ale w rzeczywistości jest skoncentrowany na sobie samym. Podsumowując swój wykład, Ksiądz Radca twierdził, że jest potrzeba rozmowy o tym, co nas łączy i jest potrzeba rozmowy o tym, co nas dzieli. Rozmowa jest nam potrzebna zarówno wewnątrz jednego Kościoła, jak i pomiędzy Kościołami.

Kolejny – rozpoczynający drugą część sympozjum – wykład wygłosił duchowny Kościoła prawosławnego, ks. proboszcz mgr Paweł Stefanowski. W swoim referacie zaprezentował on koncepcję rozumienia ekumenii w Kościele prawosławnym (tytuł wykładu: „Prawosławie, a ekumenizm”). Mówca przedstawił historię dialogu ekumenicznego oraz dialogu katolicko – prawosławnego, który tak naprawdę rozpoczął się w drugiej połowie XX wieku, szczególnie w czasie trwania pontyfikatu Jana Pawła II. Prezentując prawosławną koncepcję ekumenii, Ksiądz Stefanowski przypominał, że prawosławie akcentuje całkowitą zgodność w wierze. Prawosławie rozumie jednomyślność w wierze jako funda-

ment dla wszelkiej innej jedności Kościoła Chrystusowego czy to strukturalnej czy sakramentalnej. Jeżeli zostanie osiągnięta jedność w wierze, to niejako sama przez się urzeczywistni się jedność Kościoła. Prelegent dotknął także bardzo istotnego problemu interkomunii. Podkreślał, że Eucharystia jest sakramentem, który wyraża osiągniętą już jedność Kościoła i nie może być traktowana, jako środek służący do osiągnięcia tej jedności.

„Teologiczne znaczenie odwołania ekskomunik z 1054 roku” – to temat kolejnego referatu, wygłoszonego przez ks. dra Janusza Bujaka. Referent przedstawił przyczyny i skutki ekskomunik oraz omówił znaczenie ich zniesienia. Anatemy z 1054 roku były wymierzone tylko przeciwko samym osobom, które je ogłaszały. Natomiast nie odnosiły się one do całych Kościołów: Zachodniego i Wschodniego. Fakt ten powoduje, że ekskomuniky z 1054 roku nie mogą stanowić przeszkody na drodze do pojednania obu Kościołów. Przywrócenie porządku miłości i oczyszczenie – to główne skutki anulowania anatem. Również fakt, że Kościół Zachodni i Kościół Wschodni uznały, że obydwa są prawdziwymi Kościołami Jezusa Chrystusa, a nawet nazwały siebie Kościołami siostrzanymi – jest bardzo istotny i ma wielkie znaczenia dla dialogu ekumenicznego.

Ksiądz dr Krzysztof Wojtkiewicz przedstawił referat „Ewangelicka i katolicka recepcja jedności Kościoła w *Communio Sanctorum*” Prelegent zaprezentował dokument *Communio Sanctorum*, który jest owocem wieloletniego dialogu teologicznego pomiędzy niemieckimi ewangelikami i katolikami nad rozumieniem Kościoła jako „Wspólnoty Świętych” Autorem dokumentu jest Bilateralna Robocza Grupa Niemieckiej Konferencji Biskupów i Kierownictwa Kościelnego Zjednoczonego Ewangelicko – Luterńskiego Kościoła Niemiec. W dokumencie podjęto refleksję nad budzącymi kontrowersje punktami doktryn obydwu wyznań, po to, aby znaleźć wspólne ich zrozumienie i aby osiągnąć konsensus. Ksiądz Wojtkiewicz podkreślał, że w recepcji tego dokumentu, który nie ma żadnych mocy prawnych, lecz jest jedynie pomocą i wskazówką na drodze ku jedności, stanowiska obu Kościołów były dosyć zbieżne, choć niektóre kwestie pozostały nierozwiązane, jak np. prymat papieski.

Po zakończeniu serii wykładów, miała nastąpić część podsumowująca symposium – dyskusja panelowa. Jednak oczekiwana wiadomość o wyborze nowego papieża – Benedykta XVI – spowodowała, że zrezygnowano z przeprowadzenia tej części. Ks. bp Marian Błażej Kruszyłowicz podziękował wszystkim prelegentom i organizatorom oraz podkreślił, że konferencja ta była ważnym wydarzeniem ekumenicznym w Kościele nad Odrą i Bałtykiem.